

SLOVENSKI NAROD.

Izkaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t.j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

V Ljubljani, 26. novembra.

—r.— Gotova resnica je, da moramo mi Slovenci grofa Taaffeja vlado bolj ljubiti, kot smo ljubili grofa Auersperga z vladno njegovo modrostjo. Ali resnica je pa tudi, da grof Taaffe, ki se sam imenuje koalicijskega ministra, nij poseben prijatelj narodnostnega razvijanja, in ako bi se denes vsi narodi spremenili v konservativne Nemce, smejal bi se gospod grof v pest, ter si dejal, odslé bodem lažje vladal. Vse, kar so dosegli Slovani v obče, in Slovenci posebej pod vlado grofa Taaffeja, moralo se je tej vladi skoro iz roke izviti. In če nam je vlada kako slovansko koncesijo napravila, zdelo se nam je vselej, da se jej je koalicijska roka, s katero nam je ponujala svoj dar, — tresla. Vlada grof Taaffejeva je tako rekoč — brez odločne barve; na jedne polovici svojega obraza se smeje prijazno narodnostnim zahtevam, na drugej polovici pa kaže ravno istim zahtevam temno lice! Če postavim gospod prezident Taaffe obljubi slovanskim poslancem, da bodo dobili to ali ono koncesijo, skrbi pa gospod baron Conrad, da se obljubljena koncesija kolikor mogoče skrči, in da se potem, ko je edenkrat pošteno skrčena, kolikor mogoče počasi v praktično življenje upelje. Grof Taaffe je tu prijazna polovica vladnega obraza; baron Conrad pa predstavlja temno stran ravno istega obraza!

Če ministerstvo sploh obljubuje, da bode Slovencem pravično, in če v istini v vojvodini kranjskej izvrši to ali ono, če pa v vojvodini koroškeje dopušča, da se tlači in zatira ravno isti slovenski rod, potem vidimo zopet dva obraza: prijaznega v vojvodini kranjskej kaže nam gospod deželni načelnik Andrej Winkler, z grozečim in temnim pa sedi na koroških

planinah gospod Smidt-Zabierow, ki je deželni načelnik jedne in iste koalicijske vlade! Mi s tem svojim člankom kratko nikar nečemo napačiti zdanje vlade, ker smo prepričani, da je ravno taka vlada potrebna v današnjih časih, ko še Nemci niso toliko desorganizirani, da bi se v notranjej politiki mogli prezirati, kakor so se dozdej prezirali slovanski rodovi. A grof Taaffe in njegova vladna zistema pospešujeta desorganizacijo tudi mej Nemci, in nekega krasnega dne postali bodo avstrijski Nemci ravno to, kar so zdaj Čehi ali Poljaki, to je narod, ki bode imel svoje nacionalne in separatistične zahteve. Tedaj ti Nemci ne bodo več „oficijelni“, kakor so bili dozdej, temveč privatno narodni, kakor so Slovenci in drugi Slovani! Takrat pa ne bodo več nevarni, in ker v vsakej državi vlada večina, morala bode tudi v Avstriji do večnega vladanja dospeti — slovanska večina! Ali za denes še nij času primerno misliti na tako prihodnost; za denes je le toliko resnica, da morajo vsi slovanski poslanci grofa Taaffeja podpirati, ter skrbno čuti nad njegovim vladnim življenjem, da prerano ne ugasne. In ker smo Slovani dozdej uže mnogo dosegli, privedli bomo s previdno politiko grofa Taaffeja v nekaterih letih morda do tja, da nam bode prijazen — na obeh polovicah svojega vladnega obraza!

Vender pa ne smemo niti za jeden trenutek pozabiti, da je grof Taaffejeva vlada s svojo polovično prijaznostjo narodnemu razvitku nevarna. Nevarna pa je posebno nam Slovencem! Mi Slovenci stradali smo do zdaj, in vsled večnega stradanja nij mnogo manj-kalo, da smo se vednega stradanja uže skoro popolnem privadili. Zdej pa, če dobimo tu in tam kak grizljaj, zdej napolni se nam srce s hvaležnostjo in s kipečo dušo smo prepričani, kadar smo prijeli malo drobtinico iz vladne

roke, da imamo boljše življenje, kot smo ga imeli pod prejšnjo vlado! In če je vladna zistema še tako modra, da nas v jednej kronovini boža, v drugej pa temno gleda, potem postanemo tam, kjer smo božani, tako krotki in mehki, da se damo voditi, kakor le hoče slavna vlada. Zdej pa lahko vsakdo razvidi, v čem da obstoji velika nevarnost, ki preti pod zdanjo vlado našej slovanske narodnosti. V teh letih, kar je grof Taaffe na krmlu, razširil se je separatizem mej nami tako grozovito, in to v prvi vrsti zategadelj, ker izvršuje vlada skoro v vsakej kronovini, kjer bivajo Slovenci, drugačo politiko. Povsod, in tudi tam, kjer vlada Slovencev ne ljubi, uživa grofa Taaffeja ministerstvo ime, da je Slovanom prijazno, da pod takim ministerstvom ne preté Slovanstvu nikake nevarnosti! In ta zavest je tudi mej nami, Slovenci, splošna! Grofa Taaffeja ministerstvo je Slovincem prijazno, in ker je tako, potem ne tehtamo darov, katere dobivamo iz njegovih rok! Zadovoljni smo, živimo lepo po svojih kronovinah, in ne oziramo se čez gore, in malo nas briga, kako se godi bratom v Istri, po Goriškem ali po Koroškem. Mlačnost je občna, in vseslovenska zavest je mej nami skoro zamrla!

V političnem življenji nijmamo nikacega središča in o političnem zjedinjenji ne smemo skoro najmanjše besedice črtniti! In to vse zategadelj, ker je ministerstvo Taaffe Slovanom in Slovincem prijaznejše, kot so bila prejšnja ministerstva. Skrajni čas je, da se v tem oziru zopet povrnejo nekdanje razmere, da se mej nami zopet vzbudi vseslovenska zavest, da se zamori nenaravni ta separatizem, ki se ravno zdej pod vlado grofa Taaffeja na vse strani razteza, tako da bode kmalu toliko

Listek.

Listi iz tujine.

XIX.

(Dnevniških črtic št. 5.)

Barcelona 4. avgusta 1880.

„Je bil enkrat slovenski fant,
Zapustil je deželo Kranjsko,
Ko tam prišlo je vse na kant,
Podal prepevat' se na Španjsko.“

Take verze delal sem uže pred dvema letoma pri svojem odhodu v Italijo, ko mi je bilo podati se ravno v Barcelono, kjer se nahajam zdej. Bilo je na čitalničnem vrtu v Ljubljani, kjer sem citiral improvizirane te verze g. dr. Bleiweisu, in čudil se je čestiti mož, da se poda Slovenec tako daleč, da slovensko grlo gre prepevat' tja v daljno Španj-

sko deželo. Nu, veseli me, da denes, čez dve leti, tretja vrstica vsaj deloma nij več istinita, da se je uže marsikaj od tačas obrnilo na bolje v ljubej domovini. Bog daj, da skoro postane popolnem neresnična, ter da se razcvete zopet narodno življenje povsodi po milej Sloveniji.

Tu sem tedaj, v deželi Španjskeje, o katej se mi pač pred nekoliko leti niti sanjalo nij, da jo bo kedaj gledalo moje oko, da mi bode dalje časa prebivati v njej. Kolikor sem je videl na potovanji svojem, je krasna, lepa dežela, tudi ljudstvo dopada se mi, no, imel bodem še prilike oboje spoznavati bolje. Za denes preostaje mi najprvo zabeležiti najznamenitejše točke potniške od Venti miglia naprej, kjer sem bil moral prenehati predvčeranjim v Marseillu.

Prva postaja na francoskej zemlji je pri-

jazno mesto Mentone s kakimi 8000 prebivalci. Začudil sem se, ko je vstopil uradnik, zahtevajoč naše legitimacije, a zadostovala je vizitna karta, na katero sem še pripisal, od kod in kam potujem, kajti „pôsa“ svojega niti nijsem imel seboj, znajoč, da se dandenes nikjer več ne brigajo za take prazne formalitete. Naznanil sem tedaj prav po gosposko svoj pohod republiku francoskej, skozi katero sem se imel voziti do drugega dneva, kakih 30 ur. Mimo prijazno ležečega mesteca Roquebrune in mimo glasovite igralnice Monte-Carlo dospel sem kmalu do romantičnega Monaco, samostalne in nezavisne kneževine. Visoko nad mestom, ki je jedno najčednejših in snažno držanih, kar sem jih še kedaj imel priliko videti na svojih potovanjih, dviga se mogočen kastel. Nijsem se mogel nagledati interesantnega prizora, ki ga podaja stari, sivi grad in pa moderno sezidane,

slovenskih plemen, kolikor je kronovin, v katerih prebiva naš rod! Politične naše razmere zahtevajo torej, da se prej kot mogoče snide političen shod veljavnih rodoljubov iz vsega Slovenskega, na katerem bi se javno posvetovalo, kako naj se politično našedelovanje koncentrira, kako naj se iztrebi iz tega delovanja separatistični plevel, ki zdaj ne dopušča, da bi seme vse-slovenske zavesti poginilo med nami svoje kali. Zategadelj mora vsakega značajnega rodoljuba veseliti, da se v Ljubljani v istini snuje odbor, ki hoče ob novem letu 1882 sklicati političen shod v Ljubljani, h kateremu povabili se bodo vsi odlični narodnjaki s Štajerskega, Koroškega, Goriškega in Kranjskega. Upamo, da bode udeležitev mnogobrojna in da so slovenski rodoljubi o potrebi takega shoda z nami jednega mnenja!

Ganimo se!

XI.

Ako v kratkih potezah reasumiramo, kar smo do sedaj povedali, razvidi se, da bi imeli v izboljšanje naših gospodarskih razmer izvesti program, čegar glavne točke so:

1. ustanovljanje kmetijskih posojilnic,
2. naprava kmetijskih bralnih društev in knjižnic,
3. razvoj domače trgovine, in
4. povzdiga domače obrtnije.

Program je sicer precej obširen in na prvi pogled bi se utegnilo komu zdeti, da je tudi za naše male moči neizpeljiv; a mi pravimo, da nij na svetu nič neizpeljivega, temveč, da se vse more, samo ako se resno hoče. Se ve, da je za vsako večjo akcijo nevarno, ako se oni, kateri so poklicani, da jo izvedo, le preveč ukvarjajo z resničnimi in imaginarnimi potežkočami, kajti na ta način morajo izgubiti dobro voljo in energijo, kar je pa oboje neobhodno potrebno.

V izvedenje našega programa poklicani so v prvi vrsti domoljubi po deželi, kajti točke tega programa so take, da je potreba pri vsakej ozir jemati na krajevne okoliščine in potrebe; a pri njih — naj nam te naše odkritosrčnosti ne zamerijo — pogrešamo, kakor smo uže v prvem članku omenili, premalo praktične delavnosti. Imamo sicer skoro v vsakem večjem kraju odličnih pristašev svete naše narodne stvari in med njimi je tudi mnogo

tacih, kateri bi se ne ustrašili niti najpožrtvovalnejšega in najnesebičnejšega poslovanja, a zopet drugi — in teh je večina — imajo ono slabo navado, katera je, žal! pri nas prešla uže v meso in kri, da do poslovanja, do katerega sami nijmajo veselja, tudi ostalim jemljejo isto z večino čisto ničevimi razlogi in ugovori, ali jim pa celo delajo ovire. In ker smo uže toliko resnice morali odkriti, naj konstatiramo tudi še to, da je pri nas po deželi preveč razširjeno samoljubje. Vsak hoče biti prvi, ter vsled tega oponira tudi najboljšemu predlogu, ki bi se ne porodil iz njegove inicijative.

Kako priti temu v okom? Kako doseči poravnavo teh iz osebnega samoljubja in preživahnega čestihleplja izvirajočih protiv?

Mi smatramo za najboljšo sredstvo proti temu dobro organizirano, iz središča izvirajoče delovanje. Kakor se iz srca razširja življenska moč po vseh ostalih udih človeškega telesa, tako naj bi se iz srca naše domovine, iz preljubljene bele Ljubljane, širilo v vse, — tudi najoddaljenejše — kraje njene ono delovanje, katero bi bilo v stanu novo, krepkejšo življenje vdihniti v oslabeledo telo naroda našega. Kaka naj bi bila organizacija za to delovanje, o tem ne bomo tu govorili, ker to pač nij za javno diskusijo, temveč mora prepuščeno biti kompetentnemu areopagu, za kakeršnega smatramo shod odličnejših rodoljubov iz vseh pokrajin naše slovenske domovine.

Časi so važni, razmere ugodne. Pazimo torej še v pravi čas, da se nam ne zgodi kakor onim svetopisemskim devicam. Ne pišimo, ne govorimo samo, delajmo tudi! Dolžni smo to narodu svojemu in Šlovanstvu.

In kedaj bi bil pripravnejši čas za shod zaupnih mož slovenskega naroda, kakor o novem letu? Parlamentarna zborovanja tu za nekoliko časa prenehajo, cerkev praznuje svoje najvzvišenejše, najlepše praznike, posel vsaj za nekoliko dnij miruje — vsem pa nove nade navdajejo srca!

Na delo torej, vi možje, katerim narod naš izkazuje največje zaupanje; vi, katerim je blagor tega naroda gotovo na srci. Naj bode o novem letu bela Ljubljana rendez-vous za odlične domoljube naše domovine in naj iz njihovega shoda prikljuje nova sreča, nov blagor narodu našemu!

„A u to ime pomozi Bog!“ —r.

bele palače mesta, ki se vidijo iz železnice, kot da so le za ogled tja postavljene: tako olišpane in nežne so vse, skoro od prve do zadnje. Mesto broji nekaj nad 3000 duš in to je vse, kar ima knez še v svojej vlasti, kajti gori imenovani mesti Mentone in Roquebrune, ki sta prej pripadali tudi h kneževini, prodal je knez leta 1861 Francozom za 4 milijone frankov. Morda je v bližnjem Monte-Carlo malo preveč „riskiral“, kakor nekedaj znani „Graf von Luxemburg“ in se potem tako okoristol rekoč „fort mit Schaden“! Vozeč se mimo krasnih poslopij igralnice v Monte-Carlo in krasnih vrtov, ki so tik železnice, spomnil sem se mnogih onih nesrečnikov, katere je demon igre tu gnal do obupa. Koliko tacih, ko so v goljufivem skušanji igralne sreče izgubili vse do zadnjega zlata, vrglo se je pod kolesa mimo drdrajoče železnice, ali pa na kak drug način vzelo si življenje! Ne daleko

naprej je Nizza, svetovno znano mesto, zaradi svojega izredno prijetne in zdrave klime, posebno v zimskem času obilno obiskano. Broji preko 50.000 prebivalcev in ima kaj lepo lego med morjem in med podnožjem alp. Poprej italijanska, bila je Nizza in Savoja l. 1860. odstopljena cesarju Napoleonu III. za „nesebično“ pripomoč pri „odrešenji“ Lombardije. No, mnogim Italijanom to nij nikakor po godu, kajti prebivalstvo Nizze je večinom italijansko in za jedno pridobljeno „odrešeno“ veliko deželo imajo zdaj majheno „neodrešeno“, po kateri pa vender ne škilijo tako, kakor po naših večinom slavjanskih primorskih deželah. Ker se mislim nazaj gredé v Marseillu in v Nizzi nekoliko ustaviti, bode mi še prilika, govoriti obširneje o enem ali drugem teh mest.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. novembra.

Odseki **državnega zbora** delujejo zdaj, da pripravijo material za zbor. — „Vaterland“ zagovarja še vedno središčni klub in predvčeranjim mu je prišla misel, da je izjavil, da je ta nova frakcija krepak protest proti usurpaciji nemškega imena od stranke, ki je nevredna tega imena, ker duh, ki jo oživlja in vkup drži, nijma lastnostij, ki so slavo nemškega naroda ustanovile. Na te besede pa mu je odgovorila „N. fr. Pr.“: „Kadar ne bodo Nemci v Avstriji našli nobene roke več, ki bi jih branila, potem bomo rajši apelirali na pravicoljubnost Riegerjevo, nego na narodni čut Lienbacherjev.“ — V budgetnem odseku interpeliral je poslanec Dumba vojnega ministra Welsersheimba o razmerah v Dalmaciji. In ta mu je odgovoril na interpelacijo, da je v južnej Dalmaciji izveden brambeni zakon. V okraji dubrovniškem se nihče nij ustavljal. V Boki Kotorskej se zakon nij izpeljal. Oba okraja pa dasta le jeden bataljon. — Pri odgovoru na interpelacijo Neuwirthovo o „länderbanki“ se bode skoro gotovo vršila burna debata. Večina baje misli v slučaj, če proužroči levica debato o tem, v javnem parlamentu svetu odkriti goljufije v perijodi kraha pod Auerspergom in podati o tem zanimljive date.

O nemirih v **Krivošijancih** se denes oficijozno poroča, da se je avstrijsko ministerstvo sporazumelo s skupno vlado, kako da bi se ti nemiri zadušili. V jednej poslednjih sej proračunskega odbora protestiral je dalmatinski poslanec dr. Klaič proti temu, da se ustajniki v Krivošiji oficijelno vedno imenujejo „roparji“. — V budgetnem odseku je dejal vojni minister, „da v Krivošijancih brambeni zakon res nij izveden, a treba pomisliti, da vse prebivalstvo tega okraja šteje le 1000 duš, ki plačujejo 200 gld. davka in imajo dati okolo 14 mož v vojno. Resnično je, da so se v Dragali ulomila šolska vrata in da se je šola zažgala, a prebivalci so sami pomagali gasiti“. S temi besedami ministrovimi je dokazano, kakó nesramno je legalo židovsko časopistvo, ko je pisalo, da se dogajajo strahanske reči v Dalmaciji.

Vnetažje države.

Nekateri francoski listi hoté vedeti, da misli **papež** svoj sedež preložiti iz Rima v Nemčijo, v mesto Fulda. Mi tega ne verjamemo; ravno tako malo, kakor da bi Bismark šel v Kanoso, se bode uresničila vest, da gre papež v nemški Avignon.

Čudno se je izvršilo prvo branje budgeta v **nemškem** državnem zboru. Mislilo se je za gotovo, da se bodo debate o tem vršile vsaj tri dni, a le dva govora, in končano je bilo. Ta dva govora govorila sta državni tajnik Schmolz in poslanec Richter; slednji govornik je jako ostro govoril proti vladi. Po Richterjevem govoru nij predsednik debate odložil na drug dan, marveč dejal, da je dokončana, ker so vsi zaznamenovani govorniki se odpovedali besedi. Konservativci se nijso hoteli udeleževati debate in liberalci sami pa tudi nijso mogli govoriti ali napadajočih ali jadicujočih monologov. Najbrže se hočejo konservativci s svojih zdržanjem debat ogniti vsem napadom od liberalne stranke.

V **Irskej** je nekaj dnij sem dogodilo se zopet več zločinstev. V ponedeljek umoril je nekdo v Rosemountu najemnika, ker je ta plačal najemščino. „Neprijetno je, da moramo pripoznati, da so razmere v Irskej še vedno vznemirljive“, pišejo „Times“. Ta list meni, če se ne bodo razmere kmalu zboljšale, trebalo bode poslužiti se ostrejših sredstev, da se ljudstvo umiri.

Domače stvari.

— (Gospodu dr. vitezu Bleiweisu) bilo je včeraj in predvčerajšnjim prav zelo slabo, tako da se je uže katastrofa pričakovala. Ker se v vsakej slovenskej koči s strahom pričakujejo poročila o slavnem bolniku,

prinašali bodemo od slé dan za dnevom taka poročila. Bolnika muči bronhijalni katar in težave v želodci. Pretečeno noč mu je bilo jako slabo, zdaj se je obrnilo uže na bolje. Dihanje njegovo je sicer težavno, a žila mu nije krepko in polno, iz česar se da sklepati, da se kmalu obrne na bolje. Da bi nam kmalu bila dana priložnost, poročati o zdatnem zboljšanju bolnikovem!

— (Himen.) Včeraj ob 1/4 4. popoldne poročil se je v svetega Jakoba cerkvi v Ljubljani slovenski pisatelj in urednik „Ljubljanskega Zvona“ gospod profesor Fr. Levce z gospico Pavlo Mrakovo. Cerkevne poročne obrede izvršil je gospod profesor Friderik Križnar; prič pa sta bila gospoda Janko Krsnik, beležnik na Brdu in Ivan Mrak, finančne prokurature koncipist v Ljubljani. Čestitamo!

— (Slovensko uradovanje in deželna sodnija v Ljubljani.) Lepšega boja nij, kakor je ta boj, kojega bijemo nekaj let za slovensko uradovanje. Naše bojevanje nij ostalo brez uspeha in na vseh értah potisnili smo nasprotnika nekoliko nazaj. Sedaj v tem trenutku nij po celem Kranjskem in morda tudi po celem Slovenskem sodnije, k bi bila tako srčna, da bi odbila slovensko vlogo samo zategadelj, ker je slovenska. Deželna sodnija v Ljubljani rada sprejema slovenske vloge, a rešuje jih konstantno v nemškem jeziku, mej tem ko mestna delegirana sodnija in ko sodnije po deželi vsako slovensko vlogo tudi s slovenskim odlokom rešijo! Ali znano je, da gospod Gertscher, deželnej sodnji načelnik, (o katerem sedaj govorimo kot o privatnej osobi), ne ljubi jezika, ki ga mu je govoril rodni oče, katerega je sam prej govoril, kot je govoril jezik nemški! Mi, ki smo nekoliko let pozneje zagledali luč slovenskega sveta, mi ne moremo umeti, kako je mogoče, da človek, ki se je porodil iz kmetske korenine, sovraži na stara svoja leta jezik, ki je bil jezik rodnej mu materi! Hvala Bogu, toliko smo uže napredovali, da nam kmetske matere ne rodé več — nemških otrok! Do gospoda Gertscherja (o katerem govorimo sedaj kot o uradnej osobi) pa se obračamo, da naj svojim svétnikom zaukaže, da bodo slovenske vloge slovensko reševali, ker bi mi sicer morali državne slovenske poslance nadlegovati, da naj o deželnej ljubljanskej sodnji in o načelniku gospodu Gertscherji na kompetentnem mestu spregovore nekoliko besedic. Prva sodnija v deželi bode vendar slovenski umela, če umejo to okrajne sodnije po deželi!

— (Mesarji ljubljanski,) kateri koljejo prašiče, ustanovili so mej seboj zavarovalnico za iste prašiče, ki bi jih živinozdravniki za bolne spoznali. Vsak mesar, ki kolje prašiče, vložil je v glavnico 5 gld. in je primoran vložiti še drugih 5 gld., ako glavnica opéša. Namnožuje se pa glavnica s tem, da vsak prodajalec prašiča pusti od določene cene 50 kr., katera se izroči zavarovalnici. Potem nijma ne kmet (prodajalec) škode, ne mesar. Kajti ako je prašič ikrast, ne terja mesar ničesar od prodajalca, nego dobi škodo za meso iz te zavarovalnice. Kmet, prodajalec pa ima, če je žrtvoval 50 kr., svoj denar gotovo v žepu, in nij se mu brigati, ali je prašič zdrav ali ne. To je gotovo pametna naredba! Veliko zaslug za njo ima g. Tomec, magistratni komisar in vodja kladnice. Dôzdaj so se izplačali uže trije bolni prašiči. Nek kmetovalec, ki se je branil plačati istih 50 kr., zgubil je

vse, ko je bil prašič bolan spoznan po živinozdravniku. Zatorej naj bi kmetovalci in trgovci s prašiči ne nasprotovali tej pametnej naredbi.

— (Iz Ptujja) se nam piše: Dne 18. t. m. izročili smo materi zemlji truplo matere tukajšnjega vikarija, znanega slovenskega pisatelja gospoda Mihaela Lendovška in jako talentiranega gosp. J. Lendovška, profesorja v Gradci. Slovenski pevci zapeli so jej „nagrob-nico“. Naj bode zemljica lahka materi, katera je rodila dva učena slovenska sina!

— (Letno poročilo) o delovanji „slovenskega literarnega društva na Dunaji“. V minolem društvenem letu 1880/81 imelo je društvo 19 rednih sej ter jeden redni in jeden izredni občni zbor. V sejah brali so društveniki svoje spise in nabrano narodno blago. Brali so se ti-le spisi: I. Leposlovni: 1) Danilo Majaron: a) „Ecce homo“ (novela), b) „Moj brat“ (novela); 2) Ivan Kavčnik: a) „Nasprotni ljubezni“ (novela), b) „Dva bratca“, c) „Štetov Jurij“ (obraz iz naroda); 3) Josip Škofič: a) Pesni, b) „Čevljar bi bil ostal“ (novela); 4) Petelin: „Pesni iz literarne zapišne prof. Melcerja“; 5) Matej Suhač: „Otroški in mladostni spomini“. — II. zgodovinski in krajepisni: 1. Anton Trstenjak: a) „o slovanskih runah“, b) „o srbskih razmerah“, c) „o poganskih navadah v Slovencih“, d) „o ledenej jami“. 2. Anton Štritof: „ženitovanske navade na Notranjskem“. — III. jezikoslovni: 1. Karl Štrekelj: a) „o vokalizmu in konsonantizmu v narečji gorjskih Kraševcev“ (4krat), b) O Baudouinovej knjižici „Note glottologice intorno alle lingue slave“, c) prevod „Uvoda“ iz Roman Brandtove knjige „Načertanie slavjanskoj akcentologij“, d) kritika „o g. Volkovih društvu poslanih spisih“. — 2. g. Mikuz: „o glagolu“.

— IV. narasloven spis bral je J. Hubad: „v grmovji“. — V. pravni: A. Hudovernik: a) „Pravni običaji v Slovencih“, b) „o črnogorskem pravu“. — VI. medicinski dr. Ferdo Lilek: „O lokalnej tuberkulozi“. VII. gospodarstveni: Radivoj Poznik: „o analizovanjicén“. — VIII. životopisni: Danilo Majaron: „Nekrolog J. K. Jarcu“. — Vseh spisov čitalo se je torej 28. Narodno blago so brali. Štrekelj, Poznik, Štritof, Kavčnik jedenkrat, Hudovernik drakrat. — Ocenjati omenjenih spisov ne pristoji nam. Sodbo o njih izrekli so društveniki v dokaj živahnih kritikah. — O priliki tisočletnice Cirila in Metoda bilo je razpisalo društvo malo nagrado najboljšemu spisu o glagolici, cirilici in latinici. Na ta poziv je postal g. Volkov tri spise in nekaj tablic k svojemu novemu alfabetu, zvanemu „Slavije“. Po nasvetu pretresovalnega odbora društvo nij obdarilo teh spisov. — Slednjč izreka se iskrena zahvala g. dr. Poklukarju, državnemu poslancu, ki je daroval društvu 14 knjižič, kakor tudi g. prof. Levce za darovanih 5 brošur. (Prevod bodemo radi sprejeli. Ur.) Odbor.

Občni zbor c. kr. kranjske kmetijske družbe.

Zbor se je vršil v mestnej dvorani dne 23. t. m. Predsedoval je baron Wurzbach, navzočnih je bilo nad 50 udov, mej njimi tudi deželni predsednik g. Winkler in deželni glavar g. grof Thurn. Oba sta pozdravila zbor z jako prijaznimi besedami in zatrjevala delovati vsikdar na prosep kmetijstva. Izjave teh dveh gospodov vzbudile so glasno pohvalo zbranih udov, kateri so visokima govornikoma pritrjevali z „živio“ in „slava“-klici. Predsed-

nik g. baron Wurzbach se je obema gospodoma za obljubljeno podporo kmetijstvu pristrčno zahvalil. Spominal se je potem predsednik poroke cesarjevičeve ter opomnil, da se bode 20. januarja 1882 praznovala 100 letnica rojstva preblagega nadvojvode Ivana, kateri je bil od l. 1815 pokrovitelj kranjske kmetijske družbi, se udeleževal mnogokrat njenih občnih zborov in bil v obče velik pospeševatelj kmetijstvu v notranje-avstrijskih deželah. Predsednik obljubi, da se bode kranjska kmetijska družba udeležila slovesnosti, katero priredi kmetijska družba v Gradci o tej priliki. Velikim veseljem se spomina potem baron Wurzbach, da je bil dr. Bleiweis-Trsteniški z redom železne krone in plemstvom počasten po cesarji.

Vsa družba in cela dežela Kranjska je z radostjo pozdravljala odlikovanje za prosep kmetijstva in omiko naroda toliko zaslužnega moža! Koliko ceni narod zasluge dr. viteza Bleiweisa, pokazal je očitno o priliki njegovega 70letnega rojstnega godu. (Živahno odobranje.)

Letina je letos na Kranjskem srednja. Reguliranje zemljiščenega davka se je za Kranjsko dobro izvršilo in je zato izreči sl. vladi gorka zahvala. Akoravno je izrekel g. kmetijski minister grof Falkenhayn v gosposkej zbornici dne 17. novembra t. l. bojazen, da pretijo kmetijstvu še hujši časi ko zdaj, vendar je vlada uže mnogo storila na prid kmetijstvu z zakoni, ki jih je predložila in gotovo imajo vsi kmetovalci v njo najboljše in največje zupanje. Predsednik se spomina tudi praznovanja 600letnice, kar je prišla Kranjska v oblast slavnej habsburške rodovini. Pri tej slovesnosti bode pokazala kranjska dežela, najljubljajša mej vsemi lojalnimi deželami Avstrije, kako pristrčno ljubi cesarsko avstrijsko obitelj. Kranjska dežela je uže l. 1848 dokazala, da je nje zvestoba do habsburške rodovine neomahljiva. Končno pravi baron Wurzbach, da se bode tudi kmetijska družba udeležila dostojno in slovesno 600letnice in da bode centralni odbor o sklepih dotičnih o pravem času poučil podružnice. S trikratnim živio in slava na presvitlega cesarja Frana Josipa I. in celo njegovo rodovino sklene svoj govor. (Zbor navdušeno zakliče živio in slavo.)

(Dalje prih.)

Listnica opravištva. Gosp. M. Muleju, gimn. učitelju v Uralsku. Poslanih 15 rub. smo zmenjali ter zanje dobili 18 gld. 50 kr. Od tega smo poslali „Slovenske Matici“ 2 gld. 60 kr., ostanek pa za „Slovenski Narod“ upisali. — Blagovolite nam naznani, po katerem potu naj bi se Vam poslale Matične knjige.

Tuji:

25. novembra:

Pri **Slonu**: Bollag z Dunaja. — Hutwa iz Gradca. — Theller iz Prage.
Pri **Matici**: Brod z Dunaja. — Albrecht iz Maribora.

Dunajska borza 26. septembra

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	77 gld. 25	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	78	"
Zlata renta . . .	93	90
1860 drž. posojilo . . .	132	80
Akcije narodne banke . . .	841	"
Kreditne akcije . . .	362	20
London . . .	118	70
Srebro . . .	"	"
Napol. . .	9	41
C. kr. cekini . . .	5	60
Državne marke . . .	58	15

Tržne cene

v Ljubljani 26. novembra t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 10 kr.; — rež 5 gld. 85 kr.; — ječmen 4 gld. 87 kr.; — oves 3 gld. 25 kr.; — ajda 4 gld. 71 kr.; — prosó 5 gld. 01 kr.; — korusa 5 gld. 80 kr.; — krompir 100 kilogramov

02 gl. 68 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; masla kilogram — gld. 96 kr.; mast — gld. 80 kr.; — špeh frišen — gld. 68 kr.; špeh povojen — gld. 74 kr.; — jajce po 3 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjske meso 54 kr.; — sene 100 kilogramov 2 gld. 68 kr.; — slame 1 gld. 96 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 7 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

K... K..... gg!

Ker Vas uže g. Reisinger terja po listih, čas bi bil, da se tudi na mene spomnite in mi plačate dolžno svoto.

Valentin Grčar,
(672) restavratôr čitalnice ljubljanske.

Naznanilo.

Hudobni jeziki mojih sovražnikov zagнали so po deželi vrišč, da sem tudi jaz podpisani udeleženi pri tatvini hlapca Franceta Zupančiča, kateri je pri g. Jožetu Matevžetu v Ljubljani žito kradel. Pri deželnej sodnji v Ljubljani je bil F. Zupančič dné 19. novembra t. l. obsojen zaradi te tatvine v dve leti težke ječe; podpisani pa je bil zaslišán le kot pričá, a ne najmanjše sumnje nij obravnava o meni dokazala in niti dokazati poskušala. Toliko opravičivcem in lažnikom na znanje.

Anton Malenšek,
(671) po domače Tone,
mesar in hišni posestnik v Krakovem.

Komí,

dobro izurjen v **špeceríjskej prodajalnici** in **prodajalnici z mešaním blagom**, ki je popolnem zmožen nemščine in slovenščine, želi dobiti službe. — Blagovoljne ponudbe sprejema pod šifro „**L. K. 15**“ administracija „Slov. Naroda“. (649—3)

Čeva
suha, jesenska,
slanico
prodaje na **drobno** in **debelo**,
kože od divjačine
(652—3) kupuje
Fran Hlavka,
pri **Kožarji**, na **emonskej cesti št. 8.**

Zobni zdravnik
DR. HIRSCHFELD
z **Dunaja**

ordinira vsak dan od 9. do 12. ure in od 2. do 4. ure v **hotelu „pri slonu“**, sobe št. 46 in 47 in ob jednem naznanja p. n. bolnim na zobeh, da ostane tukaj samo 4 do 5 tednov. (654—5)

Velika zaloga! Bogata izber!

Istranska naravna vina
oferira na **debelo** in **drobno**

vino konsumno založišče

v **Trstu** — Via Acquedotto — h. št. 11.
Na zahtevanje se pošljejo za **poskušnjo** in se **cena naznani**. (668—2)

Umetne (595—10)
zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem **amerikanskem** sistemu v **zlatu**, **vulkanitu** ali **celulojitu** brez bolečin. **Plombira z zlatom** itd. **Zobne operacije** izvršuje popolnem brez bolečin s **prijetnim mamilom**
zobni zdravnik A. Paichel,
poleg **Hradekega mostu**, v I. nadstropji.

Božjast

ozdravlja pismeno specialni zdravnik **dr. Killisch** v **Draždaníh** (Dresden, Sachsen). Za velike uspehe (8000) velike medalje znanst. društ. v Parizu. (430—18)

Lepe in po ceni
klobuke in čepke,
kakor tudi
kožuhovino
prodaja
Anton Krejčič,
v Ljubljani, na kongresnem trgu na oglišču gledaliških ulic. (506—13)

Vabilo na naročbo.
„Der Sendbote des heiligen Joseph“, ilustriran mesečni časopis, VII. letnik 1882, velja za leto s poštno pošiljavo **66 kr.** Vsak naročnik dobi **premijsko gratis** po želji proti upošiljavi 15 kr. za emballago in poštnino. Naročnje se lahko pri vseh pošlah po poštnih nakaznicah z nakaznim naznanilom adrese v zalogi „Sendbote“, Weimars bei Wien 3. Iz te zaloge se lahko dobi **Josephs Kalender** za 1882. leto proti upošiljavi 20 kr. (643—2)

Hiša

na prodaj ali v najem pri **Mihu Likerji** v **Idriji**, v ulici Riže št. 371. Hiša je pripravna za prodajalnico ali gostilnico. Cena prav nizka. (663—2)

G. PICCOLI,

lekár „pri angelji“,
v Ljubljani, na Dunajskej cesti,
priporoča p. n. občinstvu naslednje poskušane
medicinske specialitete.
(614—3)

Najboljše in najvplivnejše **pravo norveško**
pohumeljevo jetrno olje
proti mramorici, rahitisi, plučnici, kašlju itd. itd. v steklenicah à 60 kr., z železnim jodirjem združeno (posebno vplivno pri malokrvnih in kjer treba čiščenja krvi) v steklenicah à 1 gld.

Še pred beneško republiko privileg.

Staroslavni
brešijanski zdravilni obliž,
vplivnejši kot vsako jednako v prodaji se nahajajoče sredstvo, se s posebnim uspehom rabi pri revmatičnih, podagrinih, živčnih in ledvičnih bolečinah, pri slabosti kit, pri prsnem prehlajenju, otiskah itd. itd.
1 kos 25 kr.

10 let uspeh!
Tuberosno mleko.
Po vsakodnevnej rabi tega mleka, iz vegetabilnih in neškodljivih substancij sestavljenega, postane koža

Naročila se izvrše najhitreje s poštnim povzetjem.

mehka, žametasta in nežna, hepaticne pike, pege, ogrci, srabi, nenaravna ruščica zginejo, prezgodnje gube se odstranijo in polt zadobi zopet svojo gibčnost in svežost.

V steklenicah à 1 gld.

Gumi-Bonbons,

vplivnejši kot vsak v prodaji se nahajajoči bonbon, se rabijo z najboljšim uspehom pri kašlju, hripavosti in kataralnosti dihalnih organov. V skatljicah à 10 kr.

Znamenito!

Kot slavno izkušeno, nepreseženo naravno zdravilno sredstvo pri trganju po udih, revmatizmu, živčeni slabosti, pri bolečinah v hrbtu ali v prsih se more od kemika **Ludevita Kocha** izumljeni in od njega narejani

eter iz smerekovih iglic
najtopleje priporočati.

Cena 1/2 steklenici 40 kr.,
1 steklenici 70 kr.

Razširjenje prodaje.

Sploh priljubljeni

originalni

Howe, Singer, potem Wheeler & Wilson šivalni stroji,

katere jedino za **Kranjsko** le jaz prodajam, so me primorali zaradi obilega povpraševanja po njih, da sem odprl na **tukajšnjem trgu**

ново prodajalnico

in pomnožil delavne moči v mehaničnej delavnici

Izven gornjih originalnih šivalnih strojev imam vsakako obilo število inozemskih fabrikatov, mej temi osobito

stroje na trakove, slamnike in valčike itd. itd.

po čudovito nizkih fabriških cenah.

Velika zaloga svile za stroje, ovirna za vretena in v štenicah, veliko izber ovčje volne in bombaža, dele strojev, olje, šivanke itd. itd. boljše in cenejše kot drugodi.

Od zdaj dalje tudi

veliko in permanentno zalogo pred ognjem in tatovi varnih

blagajn Wertheimovih & Co.

po jako znižanih fabriških cenah.

Za zelo reelno in promptno postrežbo jamči moja uže okolo 11 let na tem mestu zelo znana firma, katera tudi daljnih naročil ponižno prosi.

Spoštovanjem

FRAN DETTER,

Ljubljana, Glavni trg št. 168, na voglu.

(642—2)